

राष्ट्रीय आयुष अभियानांतर्गत आदिवासी
उपयोजनेकरीता मागील प्रलंबित केंद्र व राज्य
हिश्याचा निधी सन २०२२-२३ च्या अर्थसंकल्पीय
तरतुदीतून वितरित करणेबाबत..
लेखाशिर्ष (२२१० एफ९८१) व (२२१० एफ९९९)...

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: बियुडी-१३२१/प्र.क्र.१७/२१/आरोग्य-७

१० वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकूल इमारत

नवीन मंत्रालय, मुंबई ४०० ००१.

दिनांक : २० जुलै, २०२२.

वाचा :-

- (१) शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग, क्रमांक : बीयुडी-२०२१/प्र.क्र. ०५/कार्यासन-६,
दिनांक : ३१ मार्च, २०२२.
- (२) शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, क्रमांक : बियुडी-१३२१/ प्र.क्र. १७/ आरोग्य-७,
दिनांक : ३१ मार्च, २०२२.
- (३) संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक : राआसोम/
एफएमजी/आयुष (TSP) प्रलंबित/५१६०-५१६७/२०२२-२३, दिनांक : ०८.०४.२०२२.
- (४) वित्त विभाग (व्यय-१४), यांचा अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक : अनौसं-६९८/व्यय-१४, दिनांक :
२०.०७.२०२२.
- (५) आदिवासी विकास विभाग (का-६), यांचा अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक : अनौसं-१८४/का-६,
दिनांक : २०.०७.२०२२.
- (६) आयुष मंत्रालय, राष्ट्रीय आयुष अभियान, केंद्र शासन, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्रमांक : F. No.
S-१६०१२/३/२०२१-NAM, dated : ११.०३.२०२२.

प्रस्तावना :-

आदिवासी विकास विभागाच्या संदर्भाधीन क्रमांक (१) च्या शासन निर्णयान्वये केंद्र
हिश्याच्या “२२१० एफ९८१” या लेखाशिर्षाखाली रुपये ०.१३ लक्ष व राज्य हिश्याच्या “२२१०
एफ९९९” या लेखाशिर्षाखाली रुपये ३००.०० लक्ष असे एकूण रुपये ३००.१३ लक्ष इतके अनुदान
वितरीत करण्यास मान्यता दिली होती. तदनुषंगाने, सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या संदर्भाधीन
क्रमांक (२) च्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय अधिकारी, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांना
आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करुन अनुदान वितरीत करण्यास अनुमती देण्यात

आली होती. तथापि, संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांनी संदर्भाधीन पत्र क्रमांक (३) अन्वये अनुदान उपलब्ध होवून बील पोर्टल द्वारे देयक तयार करेपर्यन्त वेळ संपल्याने विहित वेळेत देयक कोषागारात सादर करता आले नसल्याचे कळविले आहे. तसेच, “२२१० एफ९८१” या लेखाशिर्षाखाली रुपये ०.१३ लक्ष व राज्य हिश्याच्या “२२१० एफ९९९” या लेखाशिर्षाखाली रुपये १६५.६३ लक्ष असे एकूण रुपये १६५.७६ लक्ष इतके अनुदान राज्य आयुष सोसायटीस वितरीत करण्यास विनंती केली आहे.

तथापि, वित्त विभागाने संदर्भाधीन क्रमांक (४) च्या अनौपचारिक संदर्भान्वये केंद्र हिश्याच्या “२२१० एफ९८१” या लेखाशिर्षाखाली रुपये ०.१३ लक्ष व राज्य हिश्याच्या “२२१० एफ९९९” या लेखाशिर्षाखाली रुपये १६५.६३ लक्ष असे एकूण रुपये १६५.७६ लक्ष इतके अनुदान वितरीत करण्यास मान्यता दिली आहे. तदनुषंगाने, आदिवासी विकास विभागाने संदर्भाधीन क्रमांक (५) च्या अनौपचारिक संदर्भान्वये रुपये १६५.७६ लक्ष इतके अनुदान अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर (BEAMS) वितरीत केले आहे. यास्तव, सन २०२२-२३ च्या मंजूर अर्थसंकल्पीय तरतुदीतून केंद्र हिश्याच्या “२२१० एफ९८१” या लेखाशिर्षाखाली रुपये ०.१३ लक्ष व राज्य हिश्याच्या “२२१० एफ९९९” या लेखाशिर्षाखाली रुपये १६५.६३ लक्ष असे एकूण रुपये १६५.७६ लक्ष इतके अनुदान राज्य आयुष सोसायटीस वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय आयुष अभियानांतर्गत आदिवासी उपयोजनांकरीता सन २०१७-१८ व सन २०१९-२० या कालावधीत प्राप्त झालेल्या निधीपैकी, सन २०२२-२३ च्या उपलब्ध अर्थसंकल्पीय तरतुदीतून केंद्र हिश्याच्या “२२१० एफ९८१” या लेखाशिर्षाखाली रुपये ०.१३ लक्ष व राज्य हिश्याच्या “२२१० एफ९९९” या लेखाशिर्षाखाली रुपये १६५.६३ लक्ष असे रुपये १६५.७६ लक्ष (अक्षरी रुपये एक कोटी पासष्ट लक्ष श्याहत्तर हजार फक्त) इतके अनुदान राज्य आयुष सोसायटीस वितरीत करण्यात येत आहे. तसेच, सदरचे अनुदान वितरीत करण्यासाठी प्रशासकीय अधिकारी, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून याद्वारे घोषित करण्यात येत आहे. आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी वितरीत करण्यात येणा-या

अनुदानाचे देयक कोषागारात सादर करावे, तसेच विहित केलेल्या बाबींवर वितरीत केलेले अनुदान खर्च करण्यासाठी आयुक्त आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राज्य आयुष सोसायटी यांच्याकडे सुपूर्द करावे. यासाठी सहसंचालक (अ. व प्र.), आरोग्य सेवा, मुंबई यांना “नियंत्रण अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

०२. आदिवासी उपयोजनांकरीता सन २०२२-२३ च्या उपलब्ध अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून केंद्र हिश्याच्या “२२०१० एफ९८१” या लेखाशिर्षाखाली रुपये ०.१३ लक्ष व राज्य हिश्याच्या “२२१० एफ९९९” या लेखाशिर्षाखाली रुपये १६५.६३ लक्ष असे रुपये १६५.७६ लक्ष (अक्षरी रुपये एक कोटी पासष्ट लक्ष श्याहत्तर हजार फक्त) इतके अनुदान राज्य आयुष सोसायटीस खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून वितरीत करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

अटी व शर्ती :-

- (१) सन २०१७-१८ व सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षांकरीता मंजूर करण्यात आलेला निधी राज्य शासनाच्या तिजोरीतून राज्य आयुष सोसायटीला वर्ग करण्यात आला आहे. तसेच पुनर्जिवित (Re-validation) करण्यात आलेला निधी केंद्र शासनाच्या मंजूर योजनांतर्गत उपयोगात आणला जाणार आहे.
- (२) वित्त मंत्रालय, केंद्र शासन नवी दिल्ली यांच्या कार्यालयीन ज्ञापन क्रमांक : १ (१३) PFMS/FCD/ २०२०, dated २३.०३.२०२१ अन्वये नव्याने दिलेल्या मार्गदर्शनानुसार निधी वितरणाबाबत अंमलबजावणी करण्यात येईल.
- (३) केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय आयुष अभियान उपयोजना राबवितांना, राष्ट्रीय आयुष सोसायटीकडून केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांचे तंतोतंत पालन करण्यात येईल.
- (४) केंद्र शासनाच्या आयुष मंत्रालयाने मंजूर केलेल्या आराखड्यानुसार (SAAP) मागील वर्षाचा निधी वितरीत करण्याबाबत (केंद्र व राज्य हिस्सा) लेखी हमीपत्र केंद्र शासनास सादर करण्यात येईल.
- (५) सन २०१७-१८ व सन २०१९-२० वर्षांतील “२२१० एफ९८१” या लेखाशिर्षाखाली रुपये ०.१३ लक्ष व “२२१० एफ९९९” या लेखाशिर्षाखाली रुपये १६५.६३ लक्ष असे एकूण रुपये १६५.७६ लक्ष इतके अनुदान सन २०२२-२३ मध्ये उपलब्ध असलेल्या मंजूर अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून वितरीत करण्यात येईल.

- (६) वितरीत करण्यात येणारे अनुदान सशर्त असून वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक क्रमांक : २०१३/ प्र.क्र. ८५/२०१३/अर्थसंकल्प-३, दिनांक : २५ एप्रिल, २०१३ अनुसार उपरोक्त निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र (UC) सादर केल्यानंतरच राष्ट्रीय आयुष अभियान, मुंबई यांचेकडून पुढील अनुदानाची मागणी करण्याबाबतचा प्रस्ताव करण्यात येईल.
- (७) आदिवासी उपयोजना अंतर्गत अनुदान वितरीत करण्यात येणारी मागणी ही, “मागणी क्रमांक : टी-५, २२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, (०१) नागरी आरोग्य सेवा-विषम चिकित्सा, ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) (०५) राष्ट्रीय आयुष अभियान (केंद्र हिस्सा ६०%) (कार्यक्रम) ३१, सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर) रुपये ०.१३ लक्ष व “मागणी क्रमांक : टी-५, २२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, (०१) नागरी आरोग्य सेवा-विषम चिकित्सा, ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१) (०६) राष्ट्रीय आयुष अभियान (राज्य हिस्सा ४०%) (कार्यक्रम) ३१, सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर) “२२१० एफ९९९” या लेखाशिर्षाखाली रुपये १६५.६३ लक्ष इतके अनुदान सन २०२२-२३ मध्ये मंजूर अर्थसंकल्पीय तरतूदीतून वितरीत करण्यात येणार आहे.
- (८) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्रमांक : अर्थसं-२०२२/प्र.क्र. ४३/अर्थ-३, दिनांक : ०४ एप्रिल, २०२२ सोबत जोडलेल्या परिशिष्टातील अनु. क्रमांक ९ मधील मुद्दा क्रमांक १ ते १० मधील अटी व शर्तीची पूर्तता कार्यक्रम प्रमुख/संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आयुष अभियान, मुंबई यांचेकडून करण्यात आली आहे व त्याबाबतचे प्रमाणपत्र सादर करण्यात आले आहे.
- (९) वित्त विभागाच्या दिनांक ०४ एप्रिल, २०२२ च्या शासन परिपत्रकाच्या परिशिष्टातील मुद्दा क्रमांक १ ते १० मधील अटीची पूर्तता झाली असल्याचे प्रमाणित करण्यात आले आहे. तसेच, यापूर्वी वितरीत केलेल्या निधीच्या अनुषंगाने राज्य आयुष सोसायटीच्या लेखापरीक्षणामध्ये कोणतेही गंभीर आक्षेप घेण्यात आले नाहीत.
- (१०) वितरीत करण्यात येणारा निधी पुरवठादाराच्या खात्यात जमा होणार असून, प्रस्तावात वस्तू खरेदी प्रस्ताव, तसेच भांडवली वस्तू खरेदीचा समावेश राहणार नाही. तसेच, सदर कार्यक्रमांच्या संबंधित लेखाशिर्षाखाली एक वर्ष जूने संक्षिप्त देयक प्रलंबित राहणार नाही.
- (११) सदर प्रस्तावातील निधी राज्य आयुष सोसायटीच्या स्वतंत्र बँक खात्यात जमा करून खर्च करण्यात येत असल्याचे, त्याचप्रमाणे वित्त विभागाच्या दिनांक ०४ एप्रिल, २०२२ च्या शासन निर्णयातील संबंधित असलेल्या सर्व तरतुदीचे/अटी व शर्तीचे पालन करण्यात आल्यानंतर, त्याबाबतचे आवश्यक ते प्रमाणपत्र अथवा आवश्यक त्या बाबी स्वतंत्रपणे प्रमाणित करून राज्य आयुष सोसायटीने अथवा सदरहू निधी ज्या यंत्रणेमार्फत खर्च करण्यात येणा-या कार्यक्रम प्रमुखाकडून सादर करणे बंधनकारक करण्यात आले आहे.

०३. सदरहू शासन निर्णय हा वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक : अनौसं-६९८/व्यय-१४, दिनांक २०.०७.२०२२ व आदिवासी विकास विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक : अनौसं-१८४/का-६, दिनांक २०.०७.२०२२ अन्वये दिलेल्या सहमतीने, यथास्थिती आदिवासी विकास विभागाने आदिवासी उपयोजनेकरीता (TSP) केंद्र हिश्याच्या “२२१० एफ९८१” या लेखाशिर्षाखाली रुपये ०.१३ लक्ष व राज्य हिश्याच्या “२२१० एफ९९९” या लेखाशिर्षाखाली रुपये १६५.६३ लक्ष असे रुपये १६५.७६ लक्ष इतके अनुदान अनुदान अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर (BEAMS) वितरीत करण्यास प्रदान केलेल्या मंजूरीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

०४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२२०७२११४००४७६११७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वि. ल. लहाने)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- (१) आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
- (२) अतिरिक्त अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
- (३) संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
- (४) संचालक, आरोग्य सेवा (१)/(२), मुंबई/पुणे.
- (५) सहसंचालक, आरोग्य सेवा (खरेदी कक्ष), मुंबई.
- (६) सहाय्यक संचालक, राष्ट्रीय आयुष अभियान, मुंबई.
- (७) आदिवासी विकास विभाग (का-६), मंत्रालय, मुंबई.
- (८) वित्त विभाग (व्यय-१४), मंत्रालय, मुंबई.
- (९) प्रधान महालेखापाल (लेखापरीक्षा-१/लेखा व अनुज्ञेयता-१), मुंबई.
- (१०) निवडनस्ती (आरोग्य-७), सार्वजनिक आरोग्य विभाग, नवीन मंत्रालय, मुंबई.